

tate, et proindè diligentèr ab utroque conservata sunt: tamen non dubito, in tanto, et tam repentino motu reip. quin nonnulla de me falsis rumoribus à meis obtretractoribus, me indigna, ad te delata sint, quæ tuum animum magnoperè moverent, pro tuo amore in remp. Ea te moderatè accepisse, neque temerè credendum judicasse, à meis procuratoribus certior sum factus: quæ mihi, ut debent, gratissima sunt. Memini autem et illa superiora, quæ abs tua voluntate profecta sunt ad meam dignitatem augendam, et ornandam, quæ perpetuò animo meo fixa manebunt. Abs te, mi Cicero, magnoperè peto, si meam vitam, studium, diligentissimè superioribus temporibus in rep. administranda, quæ Lepido digna sunt, perspecta habes, ut paria, aut eò ampliora reliquo tempore expectes, et proindè tua auctoritate me tuendum existimes, quò tibi plura tuo merito debeo. Vale. XII. Kalend. Jun. ex castris, ex Ponte Argenteo.

ARGUMENTUM.

Antonii recepti causam confert in milites suos, dissensione civium inique ferentes.

Lepidus Imp. iterùm, Pont. Max. S. P. Pl. Q. R. S. D.

Si vos, liberique vestri valetis, benè est, ego quidè valeo. Deos, hominesque testor, P. C. quàm mente, et quo animo sempèr in remp. fuerim, et quàm nihil antiquius communi salutè, ac libertate judicarem; quod vobis brevi probassem, nisi mihi fortuna proprium consilium extorsisset. Nam exercitus cunctus consuetudinem suam in civibus

conservandis, communique pace, seditione facta retinuit: meque tantæ multitudinis civium romanorum salutis, atquè incolumitatis causam suscipere, ut verè dicam, coegit. In qua re ego vos, P. C. oro, atquè obsecro, ut privatis offensionibus omissis, summæ reipub. consulatis, ne misericordiam nostram, exercitusque nostri in civili dissensione sceleris loco ponatis. Quòd si salutis omnium, ac dignitatis rationem habueritis, meliùs et vobis, et reip. consulētis. Data iv. Kal. Jun. à Pont. Argenteo. Valetè.

M. T. CICERONIS

EPISTOLARUM

AD BRUTUM, ET ALIOS,

LIBER XI.

ARGUMENTUM.

D. Brutus M. Bruto, et C. Casio, quibuscum Casarem occiderat, sermonem cum Hirtio habitum exponit, postulatamque à se liberam legationem significat.

D. Brutus M. Bruto, et C. Cassio S. D.

Quorin statu simus, cognoscite. Herivesperi apud me Hirtius fuit: qua mente esset Antonius demonstravit; pessima scilicèt, et infidelissima.

Nam se neque mihi provinciam dare posse aje-
bat, neque arbitrari tutò in urbe esse quemquam
nostrum, adeò esse militum concitatos animos, et
plebis. Quod utrumque esse falsum, puto vos
animadvertere; atque illud esse verum, quod
Hirtius demonstrabat, timere eum, ne, si medio-
cre auxilium dignitatis nostræ habuissemus, nul-
læ partes iis in reip. reliquerentur. Cum in his
angustiis versarer, placitum est mihi, ut postu-
larem legionem liberam mihi, reliquisque nos-
tris; ut aliqua causa proficiscendi honesta quæ-
reretur. Hoc se impetratum pollicitus est: nec
tamen impetratum confido: tanta est hominum
insolentia, et nostri insectatio, ac si dederint,
quod petimus, tamen paulò post futurum puto,
ut hostes judicemur, aut aqua, et igni nobis in-
terdicatur. Quid ergò est, inquis, tui consilii?
Dandus est locus fortunæ: cedendum ex Italia,
migrandum Rhodum, aut aliquò terrarum arbi-
tror. Si melior casus fuerit, revertemur Romam;
si mediocris, in exilio vivemus; si pessimus, ad
novissima auxilia descendemus. Succurret fortas-
sè hoc loco alicui vestrum, cur novissimum tem-
pus expectemus potiùs, quàm nunc aliquid molia-
mur. Quia, ubi consistamus, non habemus, præ-
tèr Sex. Pompejum, et Bassum Cæcilium: qui mi-
hi videntur, hoc nuntio de Cæsare allato, firmio-
res futuri. Satis in tempore ad eos accedemus, ubi,
quid valeant, scierimus. Pro Cassio, et tē, si quid
velitis me recipere, recipiam; postulat enim hoc
Hirtius, ut faciam. Rogo vos, quamprimùm mi-
hi rescribatis: nam non dubito, quin de his re-
bus ante horam quartam Hirtius me certior sit

facturus. Quem in locum convenire possimus, quo
me velitis venire, rescribite. Post novissimum Hir-
tii sermonem, placitum est mihi postulare, ut li-
ceret nobis esse Romæ publico præsidio: quod il-
los nobis concessuros non puto. Magnam enim in-
vidiam iis faceremus. Nihil tamen non postulan-
dum putavi, quod æquum esse statuerem. Valet.

ARGUMENTUM.

*Petunt ab Antonio, an putet ipsos in urbe, magna
veteranorum militum frequentia, tutos fore.*

M. Brutus, et Cassius Præt. M. Antonio Cos. S. D.

De tua fide, et benevolentia in nos, nisi per-
suasum esset nobis, non conscripsissemus hæc ti-
bi: quæ profectò, quandò istum animum habes,
in optimam partem accipies. Scribitur nobis mag-
nam veteranorum multitudinem Romam convenis-
se jam, et ad Kal. Jun. futuram multò majorem.
De te si dubitemus, aut vereamur, simus nostri
dissimiles, sed certè, cum ipsi in tua potestate
fuerimus, tuoque adducti consilio dimisserimus
ex municipiis nostros necessarios; neque solum e-
dicto, sed etiam litteris id fecerimus: digni su-
mus, quos habeas tui consilii participes, in ea
præsertim re, quæ ad nos pertinet. Quare petimus
à te, facias nos certiores tuæ voluntatis in nos;
putesne nos tutos fore in tanta frequentia veterano-
rum: quos etiam de reponenda ara cogitare audi-
mus; quod velle te, probare vix quisquam posse
videtur, quid nos salvos, et honestos velit. Nos
ab initio spectasse otium, nec quidquam aliud à
libertate communi quæsisse, exitus declarat. Fal-

lere nemo nos potest, nisi tu: quod certè abest à virtute tua, et fide: sed alius nemo facultatem habet decipiendi nos, tibi enim uni credidimus, et credituri sumus. Maximo de nobis timore afficiuntur amici nostri: quibus etsi tua fides explorata est, tamen illud in mentem venit, multitudinem veteranorum faciliùs impelli ab alio quolibet, quàm à te retineri posse. Rescribas nobis ad omnia, rogamus. Nam illud valdè leve est, ac nugatorium, ea re denuntiàtum esse veteranis, quod de commodis eorum mense Junio laturus esses, quem enim impedimento futurum putas, cum de nobis certum sit, nos quieturos? Non debemus cuiquam videri nimium vitæ cupidi, cum accidere nobis nihil possit sine pernìcie, et confusione omnium rerum. Vale.

ARGUMENTUM.

Expostulatio ad contumeliosas, et minaces Antonii litteras.

Brutus, et Cassius Præt. Antonio Cos. S. D.

Litteras tuas legimus, simillimas edicti tui, contumeliosas, minaces, minimè dignas, quæ à te nobis mitterentur: nos, Antoni, te nulla lacessivimus injuria: neque miraturum credidimus, si prætores, et ea dignitate homines, aliquid edicto postulassetus à consule: quod si indignaris, ausos esse id facere; concedere nobis, ut doleamus, ne hoc quidè abs te Bruto, et Cassio tribui. Nam de delectibus habitis, et pecuniis imperatis, exercitiibus sollicitatis, et nuntiis trans mare missis, quod te quæstum esse negas; nos quidè tibi credimus, optimo animo te fecisse: sed tamen neque agnos-

cimus quidquam eorum; et te miramur, cum hæc reticueris, non potuisse continere iracundiam tuam, quin nobis de morte Cæsaris objiceres. Illud verò quemadmodum ferendum sit, tutè cogita; non licere prætoribus, concordia, ac libertatis causa, per edictum de suo jure decedere, quin consul arma minetur. Quorum fiducia, nihil est, quòd nos terreas; neque enim decet, aut convenit nobis, periculo ulli submittere animum nostrum: neque est Antonio postulandum, ut iis imperet, quorum opera liber est. Nos, si alia hortarentur, ut bellum civile suscitare vellemus, litteræ tuæ nihil proficerent. NULLA enim minantis auctoritas apud liberos est. Sed pulchrè intelligis, non posse nos quoquam impelli, et fortassis ea re minacitèr agis, ut judicium nostrum metus videatur. Nos in hac sententia sumus, ut te cupiamus etiam in libera repub. magnum atque honestum esse; vocemus te ad nullas inimicitias, sed tamen pluris nostram libertatem, quàm tuam amicitiam æstimemus. Tu etiam, atque etiam vide, quid suscipias, quid sustinere possis: neque quandiù vixerit Cæsar, sed quàm non diù regnarit, fac cogites. Deos quæsumus, consilia tua reipub. salutaria sint, ac tibi: sin minùs, ut, salva atque honesta repub. tibi quàm minimum noceant, optamus. Pridiè Non. Sext.

ARGUMENTUM.

Res à se gestas exponit: pro quibus rogat Ciceronem, ut sibi sua sententia supplicationes decernat.

D. Brutus imp. Cos. Des. Ciceroni S. D.

Si de tua in me voluntate dubitarem, multis à

te verbis peterem, ut dignitatem meam tuerere; sed profectò est ità, ut mihi persuasi, me tibi esse curæ. Progressus sum ad Inalpinos cum exercitu, non tam nomen captans imperatorium, quàm cupiens militibus satisfacere, firmosque eos ad tuendas nostras res efficere, quod mihi videor consecutus: nam et liberalitatem nostram, et animum sunt experti. Cum omnium bellicosissimis bellum gessi: multa castella coepi, multa vastavi: non sine causa ad senatum litteras misi. Adjva nos tua sententia, quod cum facies, ex magna parte communi commodo inservieris. Vale.

ARGUMENTUM.

Excusatur se, quod Bruti litteris non responderit; hortatur ad libertatem recuperandam: sua studia, officiaque pollicetur.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Lupus familiaris noster, cum à te venisset, cumque Romæ quosdam dies commoraretur; ego eram in iis locis, in quibus maximè me tuto esse arbitrabar: eo factum est, ut ad te Lupus sine meis litteris rediret, cum tamen curasset tuas ad me perferendas. Romam autem veni ad v. Id. Dec. nec habui quidquam antiquiùs, quàm ut Pansam statim convenirem: ex quo ea de te cognovi, quæ maximè optabam. Quare hortatione tu quidè non eges, si ne illa quidè in re, quæ à te gesta est post hominum memoriam maxima, hortatorem desiderasti: illud tamen breviter significandum videtur, populum rom. omnia à te expectare, atque in te aliquandò recuperandæ libertatis omnem spem pone-

re. Tu, si dies, noctesque memineris, quod te facere certò scio, quantam rem gesseris, non obliviscere profectò, quantæ tibi etiam nunc gerendæ sint: si enim iste provinciam nactus erit: cui quidè ego semper amicus fui, antequàm illum intellexi non modò apertè, sed etiam libenter cum repub. bellum gerere: spem reliquam nullam video salutis. Quamobrèm te obsecro iisdem precibus, quibus senatus, populusque rom. ut in perpetuum rempub. dominatu regio libera: ut principii consentiant exitus. Tuum est hoc munus, tuæ partes: à te hoc civitas, vel omnes potius gentes non expectant solùm, sed etiam postulant. Quamquàm, cum hortatione non egeas, ut suprà scripsi, non utar ea pluribus verbis: faciam illud, quod meum est, ut tibi omnia mea officia, studia, curas, cogitationes pollicear, quæ ad tuam laudem, et gloriam pertinebunt. Quamobrèm velim tibi ita persuadeas, me tum reipublicæ causa, quæ mihi vita mea charior est, tum quòd tibi ipsi faveam, tuamque dignitatem amplificari velim, tuis optimis consiliis, amplitudini, gloriæ nullo loco defuturum. Vale.

ARGUMENTUM.

Suam dignitatem Brutus commendaverat: respondet Cicero, sibi eam etiam, atque etiam curæ fore: idque jam in senatu declaratum.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Lupus noster cum Romam sexto die Mutina venisset, postridiè me manè convenit, tuaque mihi mandata diligentissimè exposuit, et litteras red-

didit. Quòd mihi tuam dignitatem commendas; eodem tempore existimo, te mihi meam dignitatem commendare, quam meherculè non habeo tua chariorem. Quare mihi gratissimum facies, si exploratum habebis, tuis laudibus nullo loco nec consilium, nec studium meum defuturum. Cum tribuni pleb. edixissent, senatus adesset ad xiii. Kal. Jan. haberentque in animo de præsidio consulum des. referre; quamquàm statueram in senatum antè Kal. Jan. non venire; tamen, cum eodìe ipso edictum tuum propositum esset, nefas esse duxi, aut ità haberi senatum, ut de tuis divinis in rempub. meritis sileretur (quod factum esset, nisi ego venissem); aut etiam, si quid honorificè de te diceretur, me non adesse. Itaque in senatum veni manè; quod cum esset animadversum, frequentissimi senatores convenerunt; quæ de te in senatu egerim, quæ in concione maxima dixerim, aliorum te litteris malo cognoscere. Illud tibi persuadeas velim, me omnia, quæ ad tuam dignitatem augendam pertinebunt, quæ est per se amplissima, summo sempè studio suscepturum, et defensurum. Quod quamquàm intelligo me cum multis esse facturum, tamen appetam hujus rei principatum. Vale.

ARGUMENTUM.

Hortatur Brutum, ne in salute populi rom. conservanda senatus auctoritatem expectet: sed voluntate senatus pro auctoritate habeat.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Cum adhibuisset domi meæ Lupus me, et Libonem, et Servium, consobrinum tuum; quæ meæ

fuerit sententia, cognosse te ex C. Sejo arbitror, qui nostro sermoni interfuit: reliqua, quamquàm statim Sejum Græceus est subsecutus, tamen ex Græcejo poteris cognoscere. Caput autem est hoc, quod te diligentissimè percipere, et meminisse velim, ut ne in libertate, et salute populi rom. conservanda, auctoritatem senatus expectes nondùm liberi: ne et tuum factum condemnes (nullo enim publico consilio rempub. liberasti: quò est etiam res illo major, et clarior), et adolescentem, vel puerum potiùs Cæsarem iudices temerè fecisse, qui tantam causam publicam privato consilio susceperit: denique homines rusticos, sed fortissimos viros, civesque optimos, dementes fuisse iudices, primùm milites veteranos, comilitones tuos, deindè legionem Martiam, legionem quartam, quæ suum consulem hostem judicaverunt, seque ad salutem reipub. defendendam contulerunt. Voluntas senatus pro auctoritate haberi debet, cum auctoritas impeditur metu. Postremò suscepta tibi causa jam bis est, ut non sit integrum: primùm Idib. Mart. deindè proximè, exercitu novo, et copiis comparatis. Quamobrèm ad omnia ita paratus, atque animatus esse debes, non ut nihil facias, nisi jussus, sed ut ea geras, quæ ab omnibus summa cum admiratione ludentur. Vale.

ARGUMENTUM.

Scribit de legatis ad Antonium de pace missis, quæque sit omnium de Bruto expectatio, consensioque ad libertatem recuperandam.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Eo tempore Polla tua misit, ut ad te, si quid

vellem, darem litterarum, cum, quid scriberem, non habebam. Omnia enim erant suspensa propter expectationem legatorum: qui quid egissent, nihil dum nuntiabatur. Hæc tamen scribenda existimavi: primum senatum, populumque rom. de te laborare non solùm salutis suæ causa, sed etiam dignitatis tuæ. Admirabilis est enim quædam tui nominis charitas, amorque in te singularis omnium civium. Ità enim sperant, atque confidunt, ut antea rege, sic hoc tempore regno te rempub. liberaturum. Romæ delectus habetur, totaque Italia: si hic delectus appellandus est, cum ultrò se offerunt omnes: tantus ardor animos hominum occupavit desiderio libertatis, odioque diutinæ servitutis. De reliquis rebus à te jam expectare litteras debemus, quid ipse agas, quid noster Hirtius, quid Cæsar meus: quos spero brevi tempore societate victoriæ tecum copulatos fore. Reliquum est, ut de me scribam, quod te ex tuorum litteris et spero, et malo cognoscere, me neque deesse ulla in re, neque unquam defuturum dignitati tuæ. Fac valeas.

ARGUMENTUM.

Rogat Ciceronem, prospiciat, ne utroque consule ad Mutinam occiso, hostes reipub. convalescant: monetque quid agendum.

Brutus Ciceroni S. D.

Pansa amisso, quantum detrimenti respub. acceperit, non te præterit. Nunc auctoritate, et prudentia tua prospicias oportet, ne inimici nostri, consulibus sublatis, sperent, se convalescere posse. Ego, ne consistere possit in Italia Anto-

nus, dabo operam. Sequar eum confestim. Utrumque me præstaturum spero, ne aut Ventidius elaboratur: aut Antonius in Italia moretur. In primis rogo te, ad hominem ventosissimum Lepidum mitas, ne nobis bellum redintegrare possit, Antonio sibi conjuncto. Nam de Pollione Asinio, puto te perspicere, quid sit facturus. Multæ, et bonæ, et firmæ sunt legiones Lepidi, et Asinii. Neque hæc idcirco tibi scribo, quod te non eadem animadvertere sciam, sed quod mihi persuasissimum est, Lepidum rectè facturum nunquam, si fortè vobis id de hoc dubium est. Plancum quoque confirmetis, oro: quem spero, pulso Antonio, reipub. non defuturum. Si se Alpes Antonius transjecerit, constitui præsidium in Alpibus collocare, et te de omni re facere certiore. iv. Kal. Maii, ex castris, Rhegii.

ARGUMENTUM.

Quæritur de quorundam malevolentia, et reipub. periculum exponit.

Brutus Ciceroni S. D.

Non mihi rempub. plus debere arbitror, quam me tibi. Gratiorem me esse in te posse, quam isti perversi sint in me, exploratum habes: si tamen hæc temporis videantur dici causa, malle me tuum iudicium, quam ex altera parte omnium istorum. Tu enim à certo sensu, et vero iudicas de nobis: quod isti ne faciant, summa malevolentia, et livore impediuntur. Interpellent me, quò minus honoratus sim, dum ne interpellent, quò minus respública à me commodè administrari possit. Quæ quanto sit in periculo, quam potero brevissimè

exponam. Primum omnium, quantam perturbationem rerum urbanarum afferat obitus consulum, quantamque cupiditatem hominibus injiciat vacuitas, non te fugit. Satis me multa scripsisse, quæ litteris commendari possint, arbitror. Scio enim cui scribam. Revertor nunc ad Antonium, qui ex fuga cum parvulam manum peditum haberet inermium, ergastula solvendo, omneque genus hominum arripendo, satis magnum numerum videtur effecisse. Huc accessit manus Ventidii: quæ trans Apenninum itinere facto difficillimo, ad Vada pervenit, atque se ibi cum Antonio conjunxit. Est numerus veteranorum, et armatorum satis frequens cum Ventidio. Consilia Antonii hæc sint, necesse est, aut ad Lepidum ut se conferat, si recipitur: aut Apennino, Alpibusque se teneat, et decursionibus per equites, quos habet multos, vastet ea loca, in quæ incurrerit; aut rursus se in Etruriam referat, quod ea pars Italiæ sine exercitu est. Quod si me Cæsar audisset, atque Apenninum transisset, in tantas angustias Antonium compulsem, ut inopia potius, quam ferro conficeretur. Sed neque Cæsari imperari potest: nec Cæsar exercitui suo. Quod utrumque pessimum est. Cum hæc talia sint: quod minus, quod ad me pertinebit, homines interpellent, ut supra scripsi, non impedio: hæc quemadmodum explicari possint, aut à te cum explicabuntur, ne impediatur, timeo. Alere jam milites non possum. Cum ad republ. liberandam accessi, HS. mihi fuit pecuniæ CD. amplius. Tantum abest, ut meæ rei familiaris liberum sit quidquam, ut meos jam omnes amicos ære alieno obstrinxerim. Septenum numerum legionum

alo. Qua difficultate, tu arbitrare. Non, si Varro nis thesauros haberem, sustinere sumptum possem. Cum primum de Antonio exploratum habuero, faciam te certiolem. Tu me amabis ita, si hoc idem me in te facere senseris. III. Non. Maii, ex castris, Dertona. Vale.

ARGUMENTUM.

Scribit de Antonii profectioe ad Lepidum, et de dubia Plancii fide, suoque in republ. studio, atque constantia.

Brutus Imp. Cos. Des. Ciceroni S. D.

Eodem exemplo litteræ tuæ à te mihi redditæ sunt, quo pueri mei attulerunt. Tantum me tibi debere existimo, quantum persolvere difficile est. Scripsi tibi, quæ hic gererentur. In itinere est Antonius: ad Lepidum proficiscitur: ne de Planco quidem spem adhuc, abjecit, ut ex libellis ejus animadverti, qui in me inciderunt: in quibus, quos ad Asinium, quos ad Lepidum, quos ad Plancum mitteret, scribebat. Ego tamen non habui ambiguum, et statim ad Plancum misi, et biduo ab Allobrogibus, et totius Galliæ legatos expecto, quos confirmatos domum remittam. Tu, quæ istic opus erunt administrari, prospicies, ut ex tua voluntate, rei quepub. commodo fiant. Malevolentia hominum in me, si poteris, occures: si non poteris, hoc te consolabere, quod me de statu meo nullis contumeliis deterrere possum. Pridiè Non. Maii ex castris, finibus Statiellensium.

ARGUMENTUM.

Ita quæritur bellum ab Antonio renovatum, ut in eo Bruti culpam videantur agnoscere.

M. T. C. Bruto Imp. Cos. Des. S. D.

Tres uno die à te accepi epistolas; unam brevem, quam Flacco Volurnio dederas; duas pleniores, quarum alteram tabellarius T. Vibii attulit, alteram ad me misit Lupus. Ex tuis litteris, et ex Græceji oratione, non modò non restrictum bellum, sed etiam inflammatum videtur. Non dubito autem pro tua singulari prudentia, quin perspicias, si aliquid firmitatis nactus sit Antonius, omnia illa tua præclara in rep. merita ad nihilum esse ventura. Ità enim Romam erat nuntiatum, ità persuasum omnibus, cum paucis inermibus, perterritus metu, fracto animo fugisse Antonium. Qui si ità se habet, ut, quemadmodùm audiebam de Græcejo, configi cum eo sine periculo non possit: non ille mihi fugisse à Mutina videtur, sed locum belli gerendi mutasse. Itaque homines alii facti sunt. Nonnulli etiam quærentur, quod persecuti non sis. Opprimi potuisse, si celeritas adhibita esset, existimant. Omnino EST hoc populi, maximeque nostri, in eo potissimum abuti libertate, per quem eam consecutus sit. Sed tamen providendum est, ne quæ justa querela esse possit. Res sic se habet; is bellum confecerit, qui Antonium oppresserit. Hoc quàm habeat vim, te existimare malo, quàm me apertius scribere, Vale.

ARGUMENTUM.

Excusat tarditatem suam in Antonio persequendo: et, quo res in statu sit, exponit.

Brutus Imp. Cos. Des. Ciceroni S. D.

Jam non ago tibi gratias. Cui enim re vix referre possum, huic verbis non patitur res satisfieri. Attendere te volo, quæ in manibus sunt. Quæ enim prudentia est, nihil te fugiet, si meas litteras diligentèr legeris. Sequi confestim Antonium his de causis, Cicero, non potui. Eram sine equitibus, sine jumentis: Hirtium periisse nesciebam; Cæsari non credebam priùs, quàm convenissem, et collocutus essem. Hic dies hoc modo abiit. Postridiè manè à Pansa sum accersitus Bononiam. Cum in itinere essem, nuntiatum mihi est, eum mortuum esse. Recurri ad meas copias. Sic enim verè eas appellare possum. Sunt extenuatissima, et inopia omnium rerum pessimæ, ac ceptæ. Biduo me Antonius antecessit, itinere multò majore fugiens, quàm ego sequens. Ille enim iit passim, ego ordinatim. Quacumque ivit, ergastulas solvit, homines arripuit: constitit nusquam priùs, quàm ad Vada venit: quem locum volo tibi esse notum. Jactet inter Appenninum et Alpes, impeditissimus ad iter faciendum. Cum abessem ab eo millia passuum triginta, et se jam Ventidio conjunxisset, concio ejus ad me est allata, in qua peterè coepit à militibus, ut se trans Alpes sequerentur: sibi cum M. Lepido convenire. Succlamatum est, et frequentèr à militibus Ventidianis (nam suos valdè quàm paucos habet), sibi aut in Italia pereundum esse, aut vincendum. Etiam orare coeperunt, ut Pollentiam

iter facerent. Cum sustinere eos non posset, in posterum diem iter suum contulit. Hac re mihi nuntiata, statim quinque cohortes Pollentiam præmisi, meumque iter eò contuli. Hora antè præsidium meum Pollentiam venit, quàm Trebellius cum equitibus. Sanè quàm sum gavisus: in hoc enim victoriam puto consistere. In spem venerant, quòd neque Planci quatuor legiones omnibus suis copiis pares arbitrabantur; neque ex Italia tam celeritè exercitum transjici posse credebant. Quos ipsi adhuc satis arrogantè Allobroges, equitatusque omnis, qui eò præmissus erat à nobis, sustinebant, nostroque adventu sustineri faciliùs posse confidimus. Tamen, si quo etiam casu Isaram se transjecerint; ne quid detrimenti reipub. injungant, summa à nobis dabitur opera. Vos magnum animum, optimamque spem de summa reipub. habere volumus, cum et nos, et exercitus nostros, singulari concordia conjunctos, ad omnia pro vobis videatis paratos. Sed tamen nihil de diligentia remittere debetis, dareque operam, ut quàm paratissimi ab exercitu, reliquisque rebus pro vestra salute contrà sceleratissimam conspirationem hostium configamus: qui quidè̄m eas copias, quas diù simulatione reipub. comparabant, subitò ad patriæ periculum converterunt.

ARGUMENTUM.

Ad Bruti litteras respondet, de Octaviano ornando, de legionibus ad Brutum perducendis; de pecunia, aliisque rebus.

M. T. C. Bruto Imp. S. D.

Mirabilitè̄r, mi Brute, lætor, mea consillis,

measque sententias à te probati de decem viris, de ornando adolescente. Sed quid refert? mihi crede homine non glorioso: planè̄ jam, Brute, frigeo, enim erat meum senatus: id jam est dissolutum. Tantam spem attulerat exploratæ victoriæ tua è̄ præclara Mutina eruptio, fuga Antonii, concisu exercitu, ut omnium animi relaxati sint, meaque illæ vehementes contentiones tanquàm esse videantur. Sed, ut ad rem redeam: legionem Martiam, et quartam negant, qui illas norunt, ulla conditione ad te posse perducì. Pecuniæ, quàm desideras, ratio potest haberi, eaque habebitur. De Bruto accersendo, Cæsareque ad Italiæ præsidium tenendo, valdè̄ tibi assentior: sed, ut scribis, habes obtrectatores, quos equidè̄m facillimè̄ sustineo: sed impediunt tamen. Ex Africa legiones expectantur: sed bellum istic reatum homines mirantur. Nihil tam præter spem unquam, nam, die tuo natali victoria nuntiata, in multa sæcula videbamus reipub. liberatam. Novi timores retexunt superiora. Scripsisti autem ad me iis, quas Idib. Maii dedisti, modò te accepisse à Plancio litteras, non recipi à Lepido Antonium. Id si ita est, omnia faciliora: sin alitè̄r, magnum negotium: cujus exitum ne extimescam, tuæ partes sunt. Ego plùs, quàm feci, facere non possum. Te tamen, id, quod spero, omnium maximum, et clarissimum videre cupio. Vale.

ARGUMENTUM.

Laudat officium, et diligentiam Bruti; voluptatem, letitiamque omnium significat ex Bruti, Plan-